

Mozková obrna

Pojem dětská mozková obrna (DMO) u nás zavedl v roce 1959 zakladatel české dětské neurologie Ivan Lesný, který ji definuje jako „*raně vzniklé postižení mozku (před porodem, při porodu nebo krátce po něm), projevující se převážně v poruchách hybnosti a vývoje hybnosti*“ (1985, s. 9).

Dle MKN-10 druhého aktualizovaného vydání (platného k 1. 1. 2010) došlo ke změně názvu: dětská mozková obrna se používá termín mozková obrna (G80).

U nás se také užívá termín encefalopatie jako blíže nespecifikované poškození mozku. Pojmu mozková obrna odpovídá dále označení infantilní cerebrální paréza (ICP). V neurologii se často setkáváme u dětí v prvním roce života s diagnózou centrální koordinační porucha (CKP) nebo centrální tonusová porucha (CTP). Důvodem je utvářející se klinický obraz mozkové obrny v tomto vývojovém období. Z neurologického hlediska je diagnóza obvykle jasná až ke konci 1. roku života nebo i později. Kraus, J. (2005, s. 21) vymezuje DMO jako „*neprogresivní, leč ve svých projevech nikoli neměnné postižení vyvíjejícího se mozku. Postihuje motorický systém, descendentní nervová vlákna z motorické kůry a často se spojuje s neurokognitivními, sensorickými a senzitivními lézemi*“.

Základní pojmy

Psychomotorika: souhrnné označení pohybových projevů člověka, které jsou projevem jeho psychických funkcí a jeho psychického stavu.

Motorika: souhrn pohybových aktivit řízených nervovým systémem a uskutečňovaný kosterním svalstvem.

Motilita: pohyby řízené z oblasti mimokorových a prováděné většinou hladkými svaly (dýchání, sání, polykání, peristaltika žaludku a střev apod.).

Mobilita: schopnost pohybů kosterního svalstva (příčně pruhovaného), které umožňují člověku přemísťování těla a pracovní výkon.

Hrubá motorika: souhrn pohybových aktivit, postupné ovládnutí a držení těla, koordinace horních a dolních končetin, rytmizace pohybů.

Jemná motorika: postupné zdokonalování jemných pohybů rukou, uchopování, manipulace s drobnými předměty.

Další pojmy:

- Flexe – ohýbání
- Extenze – natažení
- Addukce – přitažení

- Abdukce – odtažení
- Pronace – vnitřní rotace
- Supinace – zevní rotace
- Protrakce – předsunutí
- Retrakce – zasunutí

Svalový tonus: napětí svalových vláken mezi počátkem a úponem svalu. Napětí je stálé, na rozdíl od svalové kontrakce, ta je jen při určité činnosti. Svalový tonus se mění se ztrátou vědomí (EPI, otřes mozku,..), ve spánku, v narkóze a mizí při porušení nervových drah a při smrti.

Používané zkratky:

PHK

LHK

HKK

PDK

LDK

DKK

Otázky a úkoly:

1. Vymezte termín mozková obrna a jmenujte další používané pojmy.
2. Zapamatujte si základní pojmy a jejich charakteristiku.
3. Co je to svalové napětí a jak se projevuje?
4. Co vyjadřují v praxi užívané zkratky PHK, LHK, HKK, PDK, LDK, DKK?

Literatura:

Kraus, J. a kol. (2005). Dětská mozková obrna. Praha: Grada.

Opatřilová, D. (2014). Pedagogická intervence u jedinců s mozkovou obrnou v raném a předškolním věku. Brno: MU.